

Groeien door ambitie

Coalitieakkoord gemeente Losser 2022-2026

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeente Losser.
Aan de inhoud kunnen geen rechten worden ontleend.
Tekst mag alleen met toestemming van de
gemeente Losser worden overgenomen.
© juni 2022, gemeente Losser

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Samenvatting	6
Uitdagingen sámen oppakken	6
Groeien door ambitie	6
Een groene toekomst	6
Een gezonde financiële basis	6
Betrokken inwoners, transparantie en openbaarheid	6
Coalitieakkoord 2022-2026	7
Inwonersbetrokkenheid	7
Met elkaar komt het voor elkaar!	7
Lokale democratie	8
Dienstverlening	8
Samenspel raad-college-inwoners	8
Iedereen doet mee	9
Werk & Inkomen	9
Zorg & Welzijn	9
Specifieke aandachtsgebieden	10
Goed onderwijs voor iedereen	10
Onderwijs als katalysator voor kansengelijkheid	11
Onderwijs als motor voor de regionale economie	11
Onderwijs als motor voor de regionale economie	11
Onderwijs in toekomstbestendige gebouwen	11
Samen zorgen voor een veilige leef- en woonomgeving	12
Concrete acties	12
Wonen	13
Groei inwonersaantal	13
Betaalbaar wonen	13
Nieuwbouwprojecten	14
Vergroten aandeel koopwoningen	14
Toewijzing huurwoningen	14
Leefbaarheid	14
Verduurzaming woningen	14

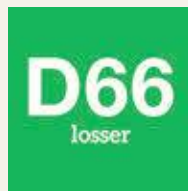
Krachtige dorpen	15
Groei dorpen	15
Sociaaleconomische structuren	15
Sport en Cultuur	16
Subsidies	16
Dorpsraden	16
Economische zaken	17
Recreatie & Toerisme	18
Concrete acties	18
Verkeer en (openbaar) vervoer	19
Landelijk gebied	20
Samen werken, wonen en recreëren in het buitengebied	20
Visie en beleid	20
Toekomstbestendigheid van de agrarische sector	20
Bouwen en wonen in het buitengebied	21
Herstel van het coulisselandschap	21
Lokale kennis over ons landschap	21
Bestrijdingsmiddelen	21
Werken aan een groene toekomst	22
Samen verduurzamen met onze inwoners	22
Samen aan de slag met andere partijen	22
Samen verduurzamen van onze organisatie	23
Financiële positie van Losser 2022-2026	24
Wethouders en portefeuilles	25
Portefeuilleverdeling	26

Voorwoord

Op woensdag 16 maart 2022 zijn de gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Op vrijdag 3 juni 2022 presenteren wij u met trots dit coalitieakkoord 2022-2026. Dit is een akkoord van de partijen Burgerforum Losser, D66 en PvdA. Dit akkoord is tot stand gekomen mede dankzij constructieve bijdragen van diverse vertegenwoordigers uit onze gemeenschap. Wij gaan aan de slag om samen te werken aan een krachtig Losser!

Burgerforum

D66

PvdA

.....
Lies ter Haar

.....
Ronald Ringenoldus

.....
André Nijhuis

.....
Harold Sligman

.....
Jaimi van Essen

.....
Jimme Nordkamp

Samenvatting

Uitdagingen sámen oppakken

De grote uitdagingen in de samenleving, zoals (de gevolgen van) corona, de hoge inflatie, de wooncrisis en de energietransitie, vragen om meer lef en ambitie en meer samenwerking met inwoners, bedrijven en organisaties. In de dynamiek van deze ontwikkelingen hebben we het vertrouwen om met elkaar onze ambities te realiseren.

Daarbij benadrukken we het belang van een integrale aanpak van de verschillende beleidsterreinen. We zetten in op het betrekken van inwoners bij de totstandkoming van beleid. Immers, er zit energie, kennis en ervaring in onze gemeenschap, die wij willen benutten. We gaan daarom graag met alle betrokken partijen aan de slag om samen tot een krachtige gemeente Losser te komen!

Groeien door ambitie

Wij zetten met inwoners, bedrijven en organisaties in op een gemeente waarin het voor iedereen goed leven, wonen, werken en recreëren is. Een gemeenschap waarin iedereen kan en mag meedoen ongeacht leeftijd, afkomst, gender of beperkingen en waar aandacht is voor onze groene toekomst.

Om de kracht in onze gemeente ook voor de toekomst te garanderen, zetten we in op een groei van ons inwonersaantal naar 25.000. Verder willen we onze gemeente kwalitatief ontwikkelen door het zoveel als mogelijk in stand houden of versterken van de voorzieningen in de verschillende kernen. We streven naar sociaaleconomisch sterke buurten, die een woningaanbod kennen dat verschillende inkomensgroepen kan bedienen. Ondernemers hebben een belangrijk aandeel in het versterken van onze gemeente met name in economische groei en werkgelegenheid. Daarnaast zijn het met name winkeliers die van belang zijn voor reuring in de kernen. Daarom willen we zorgen voor een krachtig,

gezond en duurzaam ondernemingsklimaat. Hiervoor werken we samen met lokale ondernemers. Ondernemers zijn, samen met het onderwijs, een belangrijke schakel in de aansluiting van onderwijs naar werk. Wij vinden echter ook dat onderwijs niet alleen moet opleiden voor het werk, het moet opleiden voor het leven! Hiervoor gaan wij in gesprek met het onderwijs.

Een groene toekomst

Wij werken aan een groene toekomst. Dit is een opgave waar we iedereen voor nodig hebben. We zetten de komende jaren fors in op het informeren, stimuleren en faciliteren van duurzaamheidsinitiatieven. Een goed functionerend Energieloket, met voldoende in te zetten instrumenten, is hierbij onmisbaar. Voor hen die het niet of moeilijk zelf kunnen betalen, hebben we extra aandacht. In ons ideaalbeeld zijn het onze energiecoöperaties en lokale energie-initiatieven die Losser verder verduurzamen. Wij zetten daarbij in op samenwerking om tot concrete resultaten te komen.

De komende jaren zal Losser in ruimere mate gepositioneerd worden als een toeristisch aantrekkelijke gemeente door te bouwen aan het onderscheidend karakter. Niet alleen de dorpen willen wij versterken, maar ook het buitengebied. Wij koesteren onze natuur met het kenmerkende coulisselandschap, waar nodig en mogelijk herstellen we dit. Tegelijkertijd laten wij nieuwe economische initiatieven opbloeien. Daarbij blijft er ruimte voor de boeren, wonen en toerisme. We zoeken dus naar een nieuwe balans tussen de verschillende belangen in ons buitengebied.

Een gezonde financiële basis

In de afgelopen jaren is de financiële positie van Losser steeds beter geworden. Ondanks dat er ook in de komende jaren onzekere factoren zijn op financieel gebied, willen we de stabiliteit die er nu heerst behouden. Betrokken inwoners, transparantie en openbaarheid Inwonersbetrokkenheid, transparantie en openbaarheid zijn voor dit college de bouwstenen bij het tot stand komen van nieuw beleid. Ze lopen als een rode draad door ons coalitieakkoord. Samen met u realiseren wij de ambities voor onze krachtige gemeente!

Coalitieakkoord 2022-2026

Inwonersbetrokkenheid

*Kennis spreekt,
maar wijsheid
luistert!*

Met elkaar komt het voor elkaar!

De wereld verandert in een snel tempo. Zo zijn wij van een verzuilde samenleving getransformeerd naar een netwerksamenleving. Onze inwoners verwachten een andere overheid. Een overheid die bij vraagstukken naast de inwoner staat en die met inwoners samenwerkt aan een oplossing. Daarnaast wordt al geruime tijd gesproken over het dalende vertrouwen van onze inwoners in de politiek. Dit uit zich onder andere in een steeds lager opkomstcijfer tijdens de verkiezingen. Dit geeft reden tot zorg.

Deze coalitie wil actief bijdragen aan het herstel van vertrouwen in de politiek. We zetten in op het betrekken van inwoners bij de totstandkoming van beleid. Dat betekent inwoners vertrouwen geven, een open houding vanuit de lokale overheid, het aanpassen van gemeentelijk beleid, aandacht hebben voor laagdrempelig taalgebruik en goede dienstverlening. Daarbij spreken we vooraf duidelijk met inwoners af, wat we van elkaar kunnen verwachten en wat ieders rol is.

Bestaande vormen van inwonersinitiatieven zoals 'Pak an, Pak over' worden versterkt en we gaan nieuwe (digitale) vormen van inwonersbetrokkenheid gebruiken. Niet alleen betrekken we de inwoner bij

initiatieven die de overheid neemt, we participeren als overheid zelf ook in initiatieven die vanuit de samenleving worden gestart. Dit vraagt om een andere houding van de lokale overheid: als een inwoner iets beter kan of goedkoper kan - met behoud van kwaliteit - mag hij ook leidend zijn in een ontwikkeling.

Deze coalitie verzoekt het college om de participatienota die er al ligt op deze ambities aan te passen en te voorzien van een uitgebreide instrumentenkoffer. Daarbij denken we onder andere aan preferenda, burgerpanels en een burgerbegroting. Aansluitend willen wij als gemeentelijke overheid inwoners ook de weg wijzen naar andere overheden en instituties, zodat inwoners ook daar hun eigen inbreng kunnen leveren.

Lokale democratie

Herstel van vertrouwen in de politiek hangt ook samen met een open en transparante overheid. In mei 2022 is de nieuwe Wet open overheid (Woo) in werking getreden, die in 2027 volledig werkzaam moet zijn. De uitvoering daarvan willen wij versneld oppakken. Wij laten de gemeenteraad hierover meepraten en een keuze maken over welke onderdelen prioriteit krijgen.

Inwoners hebben straks eenvoudiger toegang tot overheidsinformatie. Dit past bij hoe wij de inwoners, met en vanuit vertrouwen, benaderen. Hierbij maken wij gebruik van digitalisering. Ook inwoners die niet digitaal vaardig zijn, voorzien wij van goede informatie.

Dienstverlening

Wij willen een gemeente zijn waar inwoners op kunnen vertrouwen. We zijn open over onze werkwijze.

Dat begint ermee dat het belang van inwoners voorop staat. Wij helpen als zij de gemeente nodig hebben. We gaan uit van "JA, tenzij", zoals ook in de dienstverleningsvisie staat die we verder uitwerken. Inwoners laten meepraten als er iets in hun wijk verandert, wordt een nog belangrijkere taak voor alle medewerkers van de gemeente Losser.

De publieksbalie is open op tijdstippen die handig zijn voor onze inwoners, bijvoorbeeld 's avonds.

Ook willen we dat inwoners meer zaken via internet kunnen regelen.

Samenspel raad-college-inwoners

De lokale democratie is gebaat bij een sterk college en een sterke raad. Hierin wil de coalitie graag investeren.

Om te zorgen dat de gemeenteraad goed haar werk kan doen, gaan we werken met een termijnplanning, zodat we ook op langere termijn onze agenda kunnen bepalen en keuzes kunnen maken. Bij ingewikkelde

Wij willen een gemeente zijn waar inwoners op kunnen vertrouwen. We zijn open en eerlijk over onze werkwijze.

voorstellen of keuzes neemt het college de gemeenteraad eerder mee in het traject.

Onderwerpen waar de raad over vergadert zijn eenvoudig te vinden, zowel op de website als op papier in 't Lossers Hoes. Om inwoners meer te leren over het lokaal bestuur worden de cursussen lokale democratie weer gestart. We gaan in overleg met basisscholen om gastlessen te geven over lokale democratie en burgerschap.

Als gemeente willen we zichtbaar zijn in de samenleving. We houden vast aan kernwethouders en kernambtenaren. Ook zien we de raad graag vaker "de boer op" gaan in de samenleving.

Een basis voor het verbeteren van onze lokale democratie kan een 'Quickscan Lokale Democratie' zijn. Hierdoor krijgen we een beeld van hoe het er nu voor staat met onze eigen lokale democratie. Tegelijkertijd willen we de keuzes die we maken ook actief uitleggen aan inwoners.

Inwonersbetrokkenheid, transparantie en openbaarheid zijn voor dit college de bouwstenen bij het tot stand komen van nieuw beleid. Ze lopen ook als een rode draad door ons coalitieakkoord. Om dit goed vorm te geven, stellen we hiervoor meer ambtelijke capaciteit ter beschikking.

Iedereen doet mee

Iedere inwoner van de gemeente Losser moet de mogelijkheid hebben om mee te kunnen doen in de samenleving, onafhankelijk van leeftijd, afkomst, gender of beperkingen.

Hiervoor is het van belang dat onze inwoners zich financieel kunnen redden en dat er naar ze wordt omgekeken. Wij willen verantwoordelijkheid nemen in het zoveel mogelijk beperken van armoede en het versterken van het toekomstperspectief voor al onze inwoners.

Werk & Inkomen

Ons uitgangspunt is een duurzame oplossing voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Daarom willen we een blijvend actueel inzicht hebben in de (lokale) werkgelegenheid, zowel in de vraag als in het aanbod. Daarbij onderhouden we goede contacten met bedrijven om te kunnen bemiddelen bij het begeleiden naar werk.

Indien nodig moet maatwerk voorkomen dat mensen langdurig op het bestaansminimum leven. Deze extra zorg en aandacht moeten de armoede verminderen en helpen voorkomen. Inwoners hebben daardoor meer vertrouwen in de toekomst.

Om mensen tijdig perspectief te kunnen bieden zetten we in op:

- vroegsignalering van schulden. We onderzoeken de mogelijkheid tot het inlassen van een schuldenpauze met als vertrekpunt het besteedbaar inkomen;
- een ruimhartig minimabeleid met een inkomensgrens van 130% van het sociaal minimum, daar waar sprake is van armoede met directe gevolgen voor kinderen;
- verschillende ondersteuningsmogelijkheden die eenvoudig vindbaar, leesbaar en voor iedereen te begrijpen zijn;
- het zoveel mogelijk bundelen van de minimaregelingen om de toegang zo laagdrempelig mogelijk te maken;
- het actief benaderen van doelgroepen over de mogelijkheden van het minimabeleid.

Zorg & Welzijn

De laatste jaren is onze samenleving veranderd van een verzorgingsstaat naar een participatiesamenleving. De aandacht naar mensen die zorgbehoevend en minder zelfredzaam zijn is hierdoor aanzienlijk verminderd. Van mensen wordt in deze tijd verwacht dat zij zelfredzamer zijn dan vroeger en verantwoordelijkheid nemen voor hun eigen leven en omgeving met zo min mogelijk hulp van de overheid. De gedachte is dat men de hulp moet zoeken binnen zijn of haar eigen netwerk. We zien het als onze verantwoordelijkheid dat aan deze vorm van samenleven iedere inwoner kan deelnemen. De zorg voor ouderen, langdurig zieken, mensen met een licht verstandelijke beperking of psychische problematiek is voor een groter deel thuis plaats gaan vinden. Mantelzorgers zijn hierbij van onschatbare waarde en verdienen goede ondersteuning en waardering. Immers, de impact van het vrijwillig aanbieden van zorg is groot en mag niet miskend worden. Wij willen hun positie versterken door te zorgen voor respijtzorg en praktische emotionele hulp onder andere in de vorm van een mantelzorgspreekuur.

Uitgangspunt is dat zorg dichtbij, toegankelijk en betaalbaar is voor onze inwoners. Zij moeten vanuit vertrouwen een beroep kunnen doen op de zorg. Dit betekent dat het vinden en aanvragen van zorg zo eenvoudig mogelijk wordt gemaakt. Ook in de zorg is elke vraag relevant, krijgt iedereen een persoonlijk gesprek en beperkt de dienstverlening zich nooit tot alleen maar digitaal.

De herinvoering van een inkomensafhankelijke bijdrage in de WMO zien wij als een beter alternatief voor het huidige abonnementstarief. Het college wordt verzocht dit uit te dragen richting het rijk.

Specifieke aandachtsgebieden

Onze verantwoordelijkheid om inwoners zo goed mogelijk te ondersteunen om zo optimaal mogelijk deel te kunnen nemen aan de lokale samenleving gaat verder dan bovenstaande thema's. Het betekent dat we extra aandacht besteden aan:

- **het bestrijden van eenzaamheid.**

Dit zien we als een gezamenlijke maatschappelijke opgave. Initiatieven om sociale contacten te bevorderen en vereenzaming tegen te gaan zullen we dan ook stimuleren en faciliteren;

- **mensen met een beperking;**

zij moeten volwaardig kunnen meedoen in onze samenleving. Het is daarom van belang om de Lokale Inclusie Agenda zo snel mogelijk op te stellen en door te voeren in de gemeente Losser;

- **nieuwe inwoners.**

Om te kunnen meedoen, is het belangrijk dat inwoners zich thuis voelen in onze gemeente. Het streven is om alle nieuwe inwoners van de gemeente Losser bij binnenkomst welkom te heten, om ze zo kennis te laten maken met de lokale gemeenschap en de mogelijkheden die zij biedt.

- **vluchtelingen en statushouders.**

Wij voelen ons verantwoordelijk voor hun persoonlijke ontwikkeling en toekomstperspectief en zijn bereid om hierin te investeren. Wij zetten in op het creëren van draagvlak voor het opvangen van vluchtelingen en het begeleiden van statushouders. Zij worden te allen tijde hartelijk behandeld.

- **oudere inwoners.**

Zij worden zo optimaal mogelijk ondersteund bij hun vragen; van financiën tot zorg en van huisvesting tot de aanschaf van hulpmiddelen. Als mensen zelf niet meer de deur uit kunnen, zijn huisbezoeken de standaard. In de huishoudelijke ondersteuning zien wij liever elke week iemand, die langsgaat bij kwetsbare ouderen om te vragen hoe het gaat en wat er nodig is, dan dat we alles vertalen in het maximum aantal uren huishoudelijke hulp.

- **het behalen van een zwemdiploma.**

Onze ambitie is dat ieder kind in de gemeente Losser in groep 5 een zwemdiploma heeft.

Goed onderwijs voor iedereen

Goed onderwijs is de basis voor kinderen om later hun dromen na te jagen en hun talenten ten volle te benutten. Daarnaast blijft bereikbaar vervolgonderwijs voor alle leeftijden belangrijk. Dit draagt namelijk bij aan een sterke en duurzame regionale economie.

Onderwijs moet niet alleen opleiden voor het werk, het moet opleiden voor het leven.

Onderwijs als katalysator voor kansengelijkheid

Waar je wieg stond bepaalt nog te vaak je kansen op een gelukkig leven. Deze kansengelijkheid willen we via het onderwijs bij de basis aanpakken. We streven naar een goede start voor elk kind in de gemeente Losser, waarbij een gezonde leefstijl belangrijk is. Samen met het onderwijsveld stellen we daarom een hernieuwde visie op. Daarmee verhogen we de kwaliteit van het onderwijs en vergemakkelijken we de toegang daartoe.

Een gezonde leefstijl is een onlosmakelijk onderdeel van deze visie. Wij pakken hierin onze rol. Met het onderwijs werken we aan een breed (naschools) aanbod. We denken daarbij nadrukkelijk aan onderwerpen als extra kennismaking met sport, cultuur en natuur, eerlijke toegang tot huiswerkbegeleiding en aandacht voor burgerschapslessen.

Daarnaast streven wij naar kansengelijkheid op latere leeftijd via (vervolg)opleidingen. Daarvoor zijn laagdrempelige voorzieningen zoals de bibliotheek, het ROC, Saxion of de Universiteit, het Roessingh en het Maatmancollege onmisbaar. Bereikbaarheid van deze onderwijsvoorzieningen blijft een speerpunt voor de gemeente Losser.

Onderwijs zonder achterstanden

Ieder kind verdient een taalrijke start op de basisschool. We vinden dat achterstanden bij alle Losserse kinderen moeten worden aangepakt. Daarom willen we in alle dorpen gemeentemiddelen inzetten om leerachterstanden te voorkomen of weg te werken. Daarnaast zijn er ook volwassenen die moeite hebben met lezen en schrijven. Deze coalitie investeert in geletterdheid van onze inwoners.

Onderwijs als motor voor de regionale economie

Om-, na- of bijscholing is belangrijk voor de regionale economie en daarmee ook voor onze gemeente. Met onderwijs, overheid en ondernemers zijn er initiatieven opgestart zoals Adoptidee (pilot koppelen leerlingen aan ondernemers) of het Twents Fonds voor

Vakmanschap. Wij willen dat Losser niet alleen aangehaakt blijft op dit soort initiatieven, maar ze mede initieert en/of vormgeeft waar dat kan.

Onderwijs in toekomstbestendige gebouwen

Een fijne en gezonde leeromgeving is een belangrijke basis voor een goede schooldag. Daarom investeert deze coalitie in duurzaam maatschappelijk vastgoed. We willen dat schoolgebouwen 100% energieneutraal zijn voor 2040. Om dit te bereiken stellen we op basis van het Integraal Huisvestingsplan een actieplan op voor het Losserse onderwijs. Wij willen hierin – samen met de gebruikers - de komende jaren concreet stappen zetten. Daarnaast willen we investeren in de (ver) nieuwbouw van de Mariaschool in Beuningen. Dit in combinatie met het dorpshuis en het verduurzamen van de gymzaal. Ook kijkt deze coalitie de komende jaren naar de renovatie of nieuwbouw van de basisscholen Veldzijde in Losser en Pax Christi in Overdinkel.

Behalve leren en studeren in gebouwen, moeten kinderen ook in een prettige omgeving kunnen spelen. Enkele scholen in onze gemeente zijn al bezig met plannen voor een groen schoolplein of hebben ze al uitgevoerd. Wij vinden dat elke school moet kunnen beschikken over een groen schoolplein. Daarom willen we met schoolbesturen investeren in vernieuwde schoolpleinen.

Samen zorgen voor een veilige leef- en woonomgeving

Wij wonen in een prachtige gemeente. Helaas is ook in onze gemeente in toenemende mate sprake van ondermijning. Ondermijning zorgt ervoor dat de leefbaarheid en veiligheid onder druk komen te staan. Daarbij tast het het vertrouwen in de overheid aan.

Deze coalitie wil, naast de bestaande acties, de samenwerking met inwoners en ondernemers op dit onderwerp versterken. Ook is er sprake van overlast door onder andere drugsgerelateerde (waaronder lachgas-) criminaliteit. We sluiten onze ogen hier niet voor. Onze ligging langs de grens en onze sociaal economische structuren vragen om extra aandacht en gezamenlijke inzet in de breedste zin van het woord en met alle (wettelijke) instrumenten die voorhanden zijn.

Door te investeren in sociaal sterke buurten en kansengelijkheid willen wij voorkomen dat mensen door financiële problemen en een gebrek aan perspectief vluchten in de criminaliteit. Wij willen de landelijke handhavingsstrategie consequent toepassen en naast het strafrechtelijk traject ook bestuursrechtelijke handhavingsinstrumenten inzetten. De handhavingscapaciteit willen wij bewuster en gericht inzetten, bijvoorbeeld meer thema-gericht.

Concrete acties

- Gezien de vele ontwikkelingen in het buitengebied (groen, landschap, milieu) breiden we de BOA-capaciteit voor dit domein uit.
- Gebruik van APV en andere verordeningen en vergunningen als instrument om overlast, criminaliteit, drugs- en lachgasgebruik tegen te gaan.
- Inzet van een jeugdboa en/of jeugdagent en een zichtbare wijkagent.
- Maximale inzet op meldingsbereidheid van ondermijning en drugsoverlast.
- Ruimtelijke ontwikkelingen ook bekijken vanuit sociaal/maatschappelijk perspectief en hier indien nodig beleid voor ontwikkelen.
- Meer inzet op buurtbemiddeling aan de hand van een evaluatie.
- Inzet van ervaringsdeskundigen bij verslavingsproblematiek.
- Doorlopende leerlijnen op het gebied van preventie.
- Meer zichtbaarheid van preventiemedewerkers (o.a. van de verslavingszorg).
- Consequenter inzetten van Bibob.

Voor dit alles geldt dat prioriteiten moeten worden gesteld en er een goede mix moet zijn van repressie en preventie. Voor openbare orde en veiligheid in het algemeen moet het instrumentarium samen met de ketenpartners doelgericht worden toegepast. Dit vraagt ook om samenwerking met de omliggende gemeenten.

Wij vinden het wenselijk dat het onderwerp veiligheid en openbare orde ten minste één keer per jaar in de gemeenteraad wordt behandeld. Daarin wordt het integraal veiligheidsplan geëvalueerd en wordt stil gestaan bij de ontwikkelingen op dit domein.

Wonen

De wijze waarop het wonen in Losser is georganiseerd heeft invloed op vele facetten van het (samen)leven. Het thema Wonen is verbonden aan meerdere ambities van deze coalitie. Wij streven naar sociaaleconomisch sterke buurten die een woningaanbod kennen dat verschillende inkomensgroepen kan bedienen.

Daarnaast zal het beleid rondom wonen de ambitie om te groeien naar 25.000 inwoners moeten faciliteren. Met het oog op de vergrijzing is het van belang om onze ouderen te voorzien van passende woonruimte maar ook om onze jongeren te behouden in de gemeente Losser. Wij zetten in op het vergroten van de levensloop- en/of zorgbestendigheid van zowel de bestaande woningvoorraad als van de nieuw te bouwen woningen.

Groei inwonersaantal

Het personeelstekort in de bouwsector, een tekort aan bouwmaterialen met prijsstijgingen als gevolg, beperkte aankoopmogelijkheden van bouwgronden, stijgende huizenprijzen maar ook gestandaardiseerde werkwijzen en geldende wet- en regelgeving waarbinnen woningcorporaties moeten opereren, zijn factoren waarop de lokale politiek geen invloed heeft. Deze ontwikkelingen vormen wel belemmeringen voor het tijdig realiseren van gewenste resultaten. Desalniettemin is deze coalitie ambitieus rondom het thema Wonen.

We denken niet langer in krimp, maar richten ons op groei van het inwonersaantal. Dit vraagt - in combinatie met de wens om onze eigen inwoners te voorzien van passende woonruimte - om het nemen van passende maatregelen en het open staan voor vernieuwende initiatieven.

Betaalbaar wonen

Om ervoor te zorgen dat onze intentie tot betaalbaar bouwen ook daadwerkelijk leidt tot meer betaalbare woningen voor onze inwoners worden maatregelen genomen. Denk aan het anti-speculatiebeding, permanente zelfbewoningsplicht en een doelgroepenverordening. Ook behoort het tot de mogelijkheden om, al dan niet in pilot-vorm, te experimenteren met vernieuwende initiatieven zoals Tiny Houses, pre-mantelzorgwoningen of een flexibele schil van tijdelijke woningen. Daarnaast nemen we initiatieven om de doorstroming op de woningmarkt te bevorderen.

Nieuwbouwprojecten

Bij nieuwbouwprojecten wordt een vast percentage (20%) gereserveerd voor sociale huurwoningen en afgesproken dat een fatsoenlijk percentage van de te bouwen woningen voldoet aan de eisen om in aanmerking te komen voor een Nationale Hypotheekgarantie. Onderbouwd kan hiervan worden afgeweken, bijvoorbeeld wanneer het gaat om een versterking van de ruimtelijke kwaliteit bij bouwen op een inbreidingslocatie. Deze eis brengt in eerste instantie terughoudendheid met betrekking tot actief aankopen van gronden, al wordt grondverwerving niet uitgesloten. De gemeente zal partijen faciliteren om de doorlooptijd voor het bouwen van nieuwe woningen te minimaliseren.

Vergroten aandeel koopwoningen

In buurten met een hoge concentratie sociale huurwoningen wordt geprobeerd om het aandeel koopwoningen te vergroten door woningen toe te voegen of huurwoningen te verkopen. Huurders wordt nooit verplicht om hun woning te verlaten en hebben altijd de eerste optie tot aankoop van de woning bijvoorbeeld middels sociale huurkoop.

De relatie met woningcorporatie Domijn wordt de komende jaren verder uitgebouwd om gezamenlijk aan de slag te gaan met onze woonopgave, maar ook met vraagstukken rondom leefbaarheid en duurzaamheid.

Toewijzing huurwoningen

Er kan niet worden afgeweken van de methode van toewijzen van huurwoningen. Dit blijft voor het overgrote deel een lotingsstelsel. Nadelen van het huidige lotingsstelsel, zoals een grotere kans op beperkte betrokkenheid bij de woonomgeving, zal op andere wijze verkleind moeten worden. Bijvoorbeeld door met een pilot te onderzoeken of het mogelijk is om een aantal woningen via aangepaste wijze toe te wijzen indien er sprake is van een beperkte sociale samenhang. Daarnaast worden de voorrangsregels voor jongeren en ouderen in stand gehouden.

Leefbaarheid

Bij onze ambitie voor sociaaleconomisch sterke buurten met een woningaanbod dat verschillende inkomensgroepen kan bedienen, wil Domijn haar verantwoordelijkheid nemen. Deze ambitie zal zich ook jaarlijks moeten vertalen in de prestatieafspraken. De woningcorporatie is bereid om woningen in eigendom over te dragen maar ook toe te voegen. Dit zolang het netto aantal wooneenheden in de vastgoedportefeuille gelijk blijft. Investeren in woningen met een beperkte resterende levensduur is niet aan de orde. Het eerder slopen dan gepland wordt gezien als kapitaalvernietiging. Mocht dit noodzakelijk zijn gezien de lokale uitdagingen, dan wordt het een gezamenlijke verantwoordelijkheid. De realisatie van sociale huurwoningen in Beuningen zou een onderdeel van de oplossing kunnen zijn voor de woonopgave aldaar.

Verduurzaming woningen

Domijn is met betrekking tot wonen onze partner in de verduurzamingsopgave. Het tempo van verduurzaming zal versneld moeten worden. Woningen met een energielabel EFG worden zo snel mogelijk verduurzaamd. Dit geldt niet voor woningen met een beperkte resterende levensduur. Bij het maken van prestatieafspraken wil de coalitie dat huren van woningen die nog niet zijn verduurzaamd, worden bevroren. Dit coalitieakkoord zal leidend zijn bij het maken van toekomstige prestatieafspraken. Ondanks het onderhandelingsmandaat van het college wordt de raad vooraf geconsulteerd bij het maken van prestatieafspraken, die achteraf aan hen worden toegelicht.

Krachtige dorpen

Wij willen investeren in het samenleven, omdat een sterk gemeenschapsgevoel veel voordelen kent.

Om met en voor inwoners onze krachtige dorpen verder te ontwikkelen, zijn er voldoende kwalitatief hoogwaardige voorzieningen op het gebied van sport, onderwijs en cultuur nodig. Zo creëren inwoners die actief deelnemen aan het gemeenschapsleven meer begrip voor elkaar en accepteren ze verschillen makkelijker door te denken in overeenkomsten.

Groei dorpen

Om de kracht in onze dorpen ook voor de toekomst te garanderen, wordt ingezet op een groei van ons inwonersaantal naar 25.000 en het zo veel als mogelijk in stand houden dan wel versterken van de voorzieningen in de verschillende kernen. De coalitie wil recht doen aan de behoeften van de verschillende kernen door te investeren in de infrastructuur, maar bijvoorbeeld ook in 'dorpshoezen'. Dit komt onder meer tot uiting in de kwaliteitsimpulsen in Beuningen, Glane en de Lutte evenals het vervolg van de centrumontwikkelingen in Losser.

Sociaaleconomische structuren

Er wordt extra aandacht besteed aan de buurten waar op het gebied van psychische problematiek, sociale status, eenzaamheid, sociale samenhang en armoede blijkt dat de sociaaleconomische structuur versterkt moet worden. Om de komende coalitieperiode een eerste slag te kunnen maken in het toekomstbestendig maken van de leefomgeving is, boven op de autonoom beschikbare middelen vanuit regulier onderhoud, aanvullende investeringsruimte nodig. Hiervoor wordt met name een doorkijk gemaakt naar de vervangingsopgave in de oudere woonwijken waar ook andere factoren spelen. Op deze wijze kunnen investeringen in de fysieke ruimte, samen met maatregelen op het gebied van wonen, hét vliegwiel zijn voor gebiedstransformaties, leefbaarheidsvraagstukken, duurzame samenleving en economie.

De sociaaleconomische structuren van buurten, wijken en dorpen krijgen aandacht in de verschillende gebiedsgerichte aanpakken en kwaliteitsimpulsen. Een voorbeeld hiervan is het project 'Sociaal-economische structuurversterking Overdinkel'. Focus hierbij is de samenlevingsopbouw, met als doel het versterken van de zelfwerkzaamheid en medeverantwoordelijkheid van inwoners bij de invulling van hun woon- en leefomgeving en het creëren van balans in de bevolkingssamenstelling.

Sport en Cultuur

Sport is van groot belang voor lichaam en geest en kan functioneren als sociaal bindmiddel. Daarbij spelen sportverenigingen een onmisbare rol in het vitaal en krachtig houden van onze lokale samenleving. Ook kunst en cultuur leveren een bijdrage in het versterken van onze dorpen. Het raakt, verbindt, verheft, ontspant en biedt naast plezier ook stof tot nadenken. Het gaat over wie we zijn, over onze drijfveren en over onze dromen. Voor zowel onze inwoners als voor toeristen is een ruime aanwezigheid van culturele activiteiten van belang.

Onze wens is een breed basisaanbod van sport en cultuur in onze gemeente. Verenigingen die hieraan bijdragen, worden ondersteund in de breedste zin van het woord. Denk hierbij aan adviseren, faciliteren en zo nodig en indien mogelijk ook investeren. Op het gebied van sport en cultuur zijn wij bereid te investeren in een cultureel centrum. Het lopende onderzoek naar de locatie Aloysiusschool wordt met voorrang opgepakt. Ook onderzoeken we hoe we een nieuwe sporthal in De Lutte kunnen realiseren.

Samenwerking tussen verenigingen zien wij als een gewenste ontwikkeling. De gemeente ondersteunt initiatieven van verenigingen die actief bezig zijn met hun toekomst en rol binnen de samenleving. Een voorbeeld hiervan zou kunnen zijn fusieclub SV Losser of het sport-, beweeg- en ontmoetingspark in Losser. Ook

initiatieven ter verrijking van het cultuuraanbod met bijvoorbeeld musea kunnen rekenen op een positieve grondhouding van de gemeente. Denk hierbij aan het Grensmuseum in Overdinkel.

Subsidies

Subsidies worden verstrekt om een bepaald maatschappelijk effect te bewerkstelligen. Gesubsidieerde partijen hebben, vanwege de naweeën van de coronacrisis, behoefte aan stabiliteit en zekerheid. Om deze reden wordt niet getornd aan de verdelingssystematiek van de structurele subsidies. Wel is het streven om meer richting te geven aan de gewenste doelen bij het verstrekken van incidentele subsidies. Vernieuwende initiatieven van groepen jongeren ter bevordering van de leefbaarheid krijgen een financiële aanmoedigingspremie.

Dorpsraden

Inwoners kennen hun buurt het beste. Daarom zijn we voor een sterke positie van dorpsraden, die de gemeente gevraagd en ongevraagd informeren over ontwikkelingen en mogelijke oplossingen in de desbetreffende kern. Het is onze ambitie om de samenwerking met de dorpsraden verder vorm te geven. Hiervoor sluiten we, aan het begin van deze coalitieperiode, een convenant met de verschillende dorpsraden.

Economische zaken

Ondernemers zorgen voor een bruisende gemeente, economische groei en werkgelegenheid. Daarom streven we naar een krachtig, gezond en duurzaam ondernemingsklimaat.

Hiervoor is samenwerking tussen de gemeente en haar lokale ondernemers van cruciaal belang. Zowel het informele contact tussen de lokale politiek en ondernemers als het formele contact met georganiseerde samenwerkingsverbanden wordt geïntensiveerd. Daarnaast wordt de onderlinge ontmoeting en samenwerking tussen lokale ondernemers, onderwijs en andere maatschappelijke partners gestimuleerd en gefaciliteerd.

Investeren in een sterke regionale economie is van belang voor de gemeente Losser. Om het verdienvermogen van de Losserse bedrijven, maar ook de werkgelegenheid voor onze inwoners te vergroten, blijven wij inzetten op regionale samenwerking. Daarom wordt de TwenteBoard ondersteund evenals de regionale investeringsagenda 'Agenda voor Twente'. Daarbij wordt actief gezocht naar specifieke kansen voor de gemeente Losser.

Voor een krachtig, duurzaam en toekomstbestendig ondernemingsklimaat is het van belang dat er sprake is van

voldoende ontwikkelruimte en uitbreidingsmogelijkheden. Ondanks dat onze mogelijkheden hierin enigszins beperkt zijn, biedt revitalisering van de bestaande bedrijventerreinen kansen. De wenselijkheid van economische ontwikkelingen en initiatieven wordt gebaseerd op de omvang en het type werkgelegenheid dat het met zich meebrengt, maar ook op het principe van duurzame ontwikkeling. De belangen met betrekking tot de mensen, het milieu en de welvaart moeten in redelijke verhouding staan (People, Planet & Prosperity).

Het aantrekken van kennisintensieve organisaties is een extra aandachtspunt voor de komende jaren. Dit met als doel het creëren van meer balans in de lokale werkgelegenheid.

De komende jaren wordt het centrum van Losser nog aantrekkelijker gemaakt als gevolg van de voortzetting van de centrumontwikkelingen. Er wordt ingezet op een verdere transformatie van het centrum van Losser van een 'boodschappendorp' naar een 'belevingscentrum'. Verder stimuleren we de groei van het toerisme en willen we op een ondernemende wijze de cultuurhistorische thema's hier een prominent onderdeel van laten uitmaken.

Gezien de beperkte mogelijkheden met betrekking tot het ontwikkelen en uitbreiden van onze industrie biedt recreatie en toerisme de meeste kansen voor het versterken van de lokale economie. Dit vraagt om extra aandacht om deze kansen zoveel mogelijk te benutten.

Recreatie & Toerisme

De komende raadsperiode zal het toerisme in het noordelijk deel van de gemeente Losser versterkt moeten worden door te investeren in een seizoensbreed aanbod met slecht-weer-voorzieningen voor de winterperiode. Ook wordt getracht de toeristische potentie van De Lutte optimaal te benutten door herontwikkeling van het centrumplein en het verbeteren van de bereikbaarheid van het Lutterzand. Daarnaast proberen we om ook het zuidelijk deel van de gemeente, zoals Glane, optimaal van toerisme te laten profiteren. Denk aan de aanleg van een toeristische Noord-Zuid fietsverbinding tussen De Lutte en Losser.

De financiële omvang van de Losserse investeringen in het toerisme zijn hoger dan de opbrengsten uit de toeristenbelasting. Dit in combinatie met de ambities rondom dit thema heeft geleid tot de keuze om de toeristenbelasting met €0,25 te verhogen voor het meefinancieren van investeringen in de toeristische infrastructuur. De verhoging van de toeristenbelasting wordt geormerkt voor investeringen in de toeristische infrastructuur.

De komende jaren zal Losser in ruimere mate gepositioneerd moeten worden als een toeristisch aantrekkelijke gemeente door te bouwen aan het onderscheidend karakter. Herinvoering van de slogan "Verslingerd aan de Dinkel" kan hieraan bijdragen. De toeristische aantrekkelijkheid van de gemeente Losser wordt vergroot door het meer benadrukken van kenmerkende elementen in Losser (denk aan Steenfabriek, Staringmonument en Kraesgenberg), een uitbreiding van de wandelpadenstructuur door de aanleg van dorpsommetjes en struipaden, maar ook door het stimuleren van initiatieven voor andersoortige evenementen vanuit ondernemers. Een voorbeeld hiervan is Lutterzand Literair. De grensligging van de gemeente Losser is een kans die in ruimere mate benut zal moeten worden. Er wordt geïnvesteerd in het Euregionaal toerisme, waarbij de samenwerking over de grens wordt gezocht met Gronau en Bad Bentheim. Het combineren van het heden en het verleden, bijvoorbeeld door het in ruimere mate benutten van het potentieel van ons

cultuurhistorisch erfgoed, is één van de voornaamste kansen op toeristisch vlak.

Nieuwe struin-, wandel- en fietspaden zijn mogelijk en op sommige plekken zelfs gewenst (Centrum De Lutte richting Lutterzand en over de grens). Hierbij wordt een zorgvuldige afweging gemaakt tussen verschillende belangen om te veel versnippering van ongerepte natuur en landbouwgrond te voorkomen. De gemeente neemt regie om deze padenstructuur te waarborgen of aan te leggen.

De gemeente heeft met betrekking tot toerisme een coördinerende en aanjagende rol. Bovenstaande onderwerpen zijn bouwstenen voor de actualisatie van het Actieprogramma 'Recreatie & Toerisme in de gemeente Losser' die richting moet geven voor toekomstige initiatieven.

Concrete acties

- Onderzoeken mogelijkheden Toeristische Noord-Zuidverbinding.
- Onderzoeken mogelijkheden Wandelbrug over de Dinkel in het Lutterzand.
- Actualiseren van het Actieprogramma "Recreatie & Toerisme in de gemeente Losser" samen met relevante stakeholders met daarbij extra aandacht voor grensoverschrijdend toerisme en een seizoensbreed aanbod.
- Investeren in de wandelpadenstructuur door de aanleg van extra struipaden.
- Overdinkel nadrukkelijker onderdeel maken van de Tourist Info en vestigen Informatiepunt.
- Verhogen toeristenbelasting voor het meefinancieren van investeringen in de toeristische infrastructuur.

Verkeer en (openbaar) vervoer

Om de regionale arbeidsmarkt, de economie en het toerisme te versterken zijn goede auto-, fiets en wandelverbindingen binnen Twente en met de gemeente Losser nodig, samen met voorzieningen voor het openbaar vervoer.

Openbaar vervoer moet ondersteunend zijn om sociaal verbonden te blijven, zowel lokaal als regionaal. Voor scholieren en jongeren is de OV-verbinding met het vervolgonderwijs in de Twentse steden belangrijk.

Bij nieuwe aanbestedingen van vervoer willen we optimaal gebruik maken van de mogelijkheden die er zijn op het gebied van alternatief vervoer (mobiliteit als service, Automaatje en vervoer op afroep zoals regiotaxi en Valys). Uitgangspunt voor deze coalitie is dat we ten minste de huidige busverbindingen behouden.

Daarnaast gaan we met de vervoerder en de provincie in gesprek over uitbreidingsmogelijkheden van het (openbaar) vervoer in de dorpen die daar nu nog van verstoken zijn. Denk bijvoorbeeld aan inzet van buurtbussen, een belangrijke voorziening in bijvoorbeeld De Lutte, maar ook aan verbindingen van

Overdinkel via Glane naar Glanerbrug. We weten dat dit geen gemakkelijk te realiseren ambitie is, maar willen die handschoen wel oppakken. Inzet van de OV-coach blijft belangrijk want zo kunnen mensen met een beperking zelfstandig leren reizen met het openbaar vervoer naar werk, school of de sportclub.

Daarnaast spannen we ons in om gezamenlijk gebruik van fietsen, auto's en scooters (deelgebruik) mogelijk te maken. Dit past in onze ambitie om alternatief vervoer (last-mile) mogelijk te maken. Gevaarlijke situaties willen we aanpakken, zoals de oversteek van het fietspad langs de Dinkel / De Pol over de Hoofdstraat.

De ambitie is om op toeristische plekken laadpalen te plaatsen voor zowel elektrische fietsen als auto's, om zo het bezoek aan onze gemeente te stimuleren. De bedoeling is dit samen met de ondernemers uit te werken.

We geven daarnaast het college opdracht om zo spoedig mogelijk een verkeersveiligheidsplan vast te stellen.

De gehele raad heeft zich al krachtig uitgesproken tegen een Noordtak door Twente en de Achterhoek. We zullen ons met alle mogelijke middelen hiertegen verzetten.

Landelijk gebied

Samen werken, wonen en recreëren in het buitengebied

Wij koesteren onze natuur met het kenmerkende coulisselandschap en waar nodig en mogelijk herstellen we dit. Tegelijkertijd willen wij nieuwe economische initiatieven laten opbloeien, waarbij ruimte blijft voor de boeren, wonen en toerisme. We zoeken naar de verschillende instrumenten en beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeente, maar ook naar een nieuwe balans tussen de verschillende belangen in ons buitengebied.

Visie en beleid

De vele ontwikkelingen die van invloed zijn op ons buitengebied vragen om samenwerking met verschillende organisaties. Daarom willen wij komen tot een brede visie voor ons buitengebied. Om deze visie op te stellen en tot uitvoering te brengen, stellen wij voldoende ambtelijke ondersteuning en financiële middelen beschikbaar en gaan wij het gesprek aan met alle betrokkenen. Wij willen nadrukkelijk meedingen naar middelen uit het fonds voor de stikstofproblematiek en deze middelen 'aan het werk zetten' voor een vitaal, duurzaam en toekomstbestendig buitengebied in de gemeente Losser.

Toekomstbestendigheid van de agrarische sector

Losser zien we als een gemeente met een groot buitengebied waarin naast landbouw ook andere belangen hun plek hebben. De boer levert een belangrijke bijdrage aan onze voedselvoorziening en het natuurbeheer. Uitgangspunten voor agrarische activiteit zijn kringlooplandbouw en duurzaamheid. Bestaande innovaties op dit gebied van onder andere LTO worden ondersteund. Met schaalvergroting en nieuwvestiging gaan wij terughoudend om (nee, tenzij).

Vanuit bestaanszekerheid voor de boeren die willen blijven ondernemen, moet er dan wel iets tegenover

staan. Denk hierbij aan andere verdienmodellen en ondersteuning bij kringlooplandbouw en verduurzaming, maar ook het onder de loep nemen van regelgeving. De boer moet weer rust krijgen in deze sector en weten waar hij aan toe is. We willen (binnen grenzen) detailhandel in het buitengebied op agrarische erven toestaan (kopen bij de boer). We zien kansen in het opzetten van een corporatie voor streekproducten en willen hierin als gemeente de regie nemen en dit ook promoten. De ervencoaches worden als zeer zinvol beschouwd en behouden we de komende 4 jaar.

Bouwen en wonen in het buitengebied

In de eerdergenoemde op te stellen visie op het buitengebied zullen ook de verschillende woonvormen betrokken worden, bijvoorbeeld het mogelijk maken van woonplekken bij (leegstaande) boerenbedrijven. We gebruiken de instrumenten die er zijn om landschap ontsierende gebouwen te verminderen en de kwaliteit van het buitengebied te verbeteren. Hierbij is landschappelijke inpassing van essentieel belang. Ook toeristische ontwikkelingen blijven mogelijk met als voorwaarde dat het landschappelijk ingepast wordt.

Herstel van het coulisselandschap

Het herstel van het coulisselandschap is een punt van aandacht, ook daar waar houtwallen al langer geleden zijn verdwenen. We blijven inzetten op instrumenten als landschapsdeals en landschapsfondsen zoals Groen Blauwe Diensten die het voor Twente zo kenmerkende coulisselandschap kunnen herstellen en versterken. Daarom willen we het budget voor Groen Blauwe Diensten met €1.000.000 vullen om landschapsonderhoud en aanleg van nieuw groen in het buitengebied ook financieel tegemoet te komen. Behoud van landschapselementen moet immers lonen.

Wat de biodiversiteit in het buitengebied betreft staan wij positief tegenover groene en duurzame ontwikkelingen en willen we als gemeente bijdragen aan nieuwe initiatieven zoals Stichting Broez.

Er ligt al een ambitie om voor iedere inwoner een boom te planten. Agrariërs kunnen worden gestimuleerd om hier actief aan mee te doen, bijvoorbeeld met provinciale regelingen op dit gebied.

Lokale kennis over ons landschap

Er zit veel kennis in onze samenleving. Wij willen de lokale kennis over het landschap gebruiken om samen de goede maatregelen te kunnen treffen. Denk onder andere aan organisaties als het IVN, de Losserse Vogelwerkgroep, maar ook individuele inwoners die veel kennis hebben over ons buitengebied.

Bestrijdingsmiddelen

Wij willen als gemeente het goede voorbeeld geven door chemische bestrijdingsmiddelen, zoals glyfosaat en Xentari niet te gebruiken en ook op gemeentelijke gronden niet toe te staan. Projecten om over te gaan tot biologische bestrijdingsmiddelen en het inzaaien van bloemenranden langs wegen worden gestimuleerd.

De ambities zijn
hoog, maar samen
komen we verder.

Werken aan een groene toekomst

We leven in de gemeente Losser in een prachtig landschap. Om al dat moois in onze omgeving te kunnen behouden, is het cruciaal dat we de komende vier jaar stappen zetten om Losser verder te vergroenen en te verduurzamen.

De coalitie wil haar aandeel in de energietransitie leveren. Van klimaatmaatregelen om biodiversiteit te stimuleren en hittestress te voorkomen tot het produceren van meer duurzame energie.

Samen verduurzamen met onze inwoners

Het is een opgave waar we iedereen voor nodig hebben. We willen de komende jaren stappen maken en zetten fors in op informeren, stimuleren en faciliteren van initiatieven. Een goed functionerend Energieloket met voldoende in te zetten instrumenten is voor het realiseren van een verduurzamingslag onmisbaar. Juist voor hen die het niet of moeilijk zelf kunnen betalen, hebben we extra aandacht. We willen het Lossers Energiefonds optuigen om concrete verduurzamings- en inkoopacties te betalen voor deze doelgroep (zowel eigenaren als huurders). Dit fonds wordt eenmalig gevuld met €250.000 en moet in de jaren daarna worden voorzien van middelen vanuit duurzame projecten of dividend uit (nieuwe) aandeelhouderschappen. In samenspraak met de woningcorporaties wordt ingezet op het sneller verduurzamen van sociale huurwoningen. Voor inwoners die hierin al stappen zetten, willen we aanvragen die te maken hebben met verduurzaming versimpelen en waar dat kan vergunning vrij maken. Waar dat niet mogelijk is zetten we in op 100% teruggave van leges.

Samen aan de slag met andere partijen

In ons ideaalbeeld zijn het onze energiecoöperaties en lokale energie-initiatieven die Losser verder verduurzamen met (grootschalige) projecten. We willen het Energiebedrijf Noordoost-Twente verder vormgeven, werken aan een biogasbedrijf met de boeren en uitsluitend via publiek eigenaarschap werken aan grootschalige energieprojecten. Dat kan zogezegd via het Energiebedrijf, maar ook met partijen als Twence of met lokale energie-initiatieven (LEI's). Hierbij respecteren we lopende trajecten en aanvragen. Omdat we publiek eigenaarschap in deze transitie belangrijk vinden, willen we ons aandeel in Twence vergroten. Zo maken we van de energietransitie een gedragen transitie. Ons motto is: de lasten, dan ook de lusten!

Twence is voor de gemeente Losser een belangrijke partner in het verduurzamen van de regio. Dat geldt van een verantwoorde (techniek)keuze voor het verwerken van ons afval tot het opwekken van meer duurzame energie. We evalueren ons afvalbeleid in 2023 en volgen de ontwikkelingen rondom afvalverwerking en nascheiding op de voet. Wij zien afvalverwerking als publieke taak.

De opgave voor de gemeente Losser in het kader van de energietransitie is zo groot dat we het niet alleen kunnen. We werken samen met Oldenzaal, Dinkelland en Tubbergen in Energie van Noordoost-Twente en bundelen zo onze krachten. De regionale opgave (Regionale Energie Strategie Twente) is daarbij leidend. Deze willen we samen met de inwoners oppakken.

Deze coalitie ziet in inwonersbetrokkenheid de sleutel om grote vraagstukken, zoals de energietransitie, verder te brengen. We waren voornemens om een referendum te organiseren over grootschalige opwek en windenergie. Tijdens de onderhandelingen hebben we moeten constateren dat op dit soort grote vraagstukken de gemeente niet de enige overheid is die

keuzes maakt. Zo zijn er voor windenergie door de provincie en grondeigenaren al afspraken gemaakt, ligt er uit de vorige collegeperiode een concept windbeleid, hebben andere overheden verantwoordelijkheden en instrumenten en stuurt het Rijk op taakstellingen.

Het zou niet eerlijk zijn richting onze inwoners als we een referendum organiseren en nu al weten dat het zo zou kunnen zijn dat keuzes hierin niet gerespecteerd kunnen worden. We hebben ook geconstateerd dat de fractiestandpunten uiteen lopen over dit onderwerp. Daarom wordt in deze coalitieperiode geen windbeleid vastgesteld. Wel faciliteren wij inwoners bij participatietrajecten op initiatief van de provincie.

Samen verduurzamen van onze organisatie

De gemeente heeft een voorbeeldfunctie en zal de eigen dienst (vastgoed, vervoer, inkoop) versneld verduurzamen. We vinden circulaire en lokale inkoop van belang en verzoeken het college om hiervoor beleid op te stellen.

Volgens extern onderzoek heeft de gemeente Losser jaarlijks tot € 800.000 nodig om alle 26 taken uit het klimaatakkoord ook daadwerkelijk uit te voeren en onze rol in de energietransitie te kunnen pakken. We wachten niet op de Rijksoverheid en reserveren dit bedrag voor de jaarschijven van deze coalitie-periode incidenteel in de begroting.

Financiële positie van Losser 2022-2026

In de afgelopen jaren is de financiële positie van Losser steeds beter geworden. Er heerst stabiliteit. Die willen we handhaven. Daarbij is een behoudende opstelling geboden, omdat er onzekerheden in het verschiep liggen. Het streven is gematigde lastenverzwaringen, dat wil zeggen inflatiecorrectie en kostendekkende tarieven. De komende periode gebruiken we de incidentele ruimte die er is om onze ambities waar te maken.

De volgende kansen zien we:

- Er is veel financiële ruimte om incidentele uitgaven te doen.
- Het weerstandsvermogen is bijzonder goed (eind 2022 rond de 7,8).
- Een aantal zaken versneld oppakken (2022-2023).
- Het college door middel van een meer globale sturing de mogelijkheden bieden om, binnen bepaalde programma's, budgetten uit te wisselen.
- Niet meer budget-gestuurd, maar meer programma-gestuurd budgetteren.
- Binnen de regio samenwerken op dossiers, zoals transformatie sociaal domein. Hierdoor bundelen we onze krachten en ook de financiën.

Het nieuwe kabinet verstrekt naar verwachting grote incidentele bedragen aan gemeentes voor nieuw beleid en ter compensatie van hogere lasten. Maar er zijn ook belangrijke negatieve ontwikkelingen waar Losser mee te maken krijgt. Onze financiële weerbaarheid houden we daarom goed in de gaten.

Voor de periode 2022-2026 blijft er echter een meerjarig positief middelenkader (deels incidenteel) dat richting 2026 wel wat zal teruglopen. De grote ontwikkelingen zijn hierbij al wel opgenomen in de meerjarenbegroting. Bij de OZB houden we vast aan stabilisering, maar passen we wel, zoals afgesproken, de indexatie toe. Mocht deze door de oplopende inflatie te sterk stijgen, dan zullen we dit heroverwegen.

Onze ambities zijn leidend, maar we beseffen ook dat het kan schuren met de ambtelijke capaciteit en beschikbare middelen. Dan zullen we keuzes moeten maken en prioriteiten moeten stellen.

Wethouders en portefeuilles

Het wethoudersteam bestaat uit de wethouders (v.l.n.r.) Jaimi van Essen (D66), Marian Oosterbroek (Burgerforum) en Jimme Nordkamp (PVDA).

Portefeuilleverdeling

De coalitie heeft de volgende afspraken gemaakt over de verdeling van de portefeuilles:

Burgemeester

- Openbare orde en veiligheid
- Brandweer
- Bestuurlijke integriteit
- Internationale betrekkingen
- Interbestuurlijke samenwerking
- Strategische allianties
- Bestuurszaken
- Communicatie & representatie

Wethouder Burgerforum (Marian Oosterbroek)

- Wmo
- Jeugdzorg
- Volksgezondheid
- Welzijn
- Inwonerparticipatie
- Financiën & belastingen
- Inkoop en aanbestedingsbeleid,
- Subsidiebeleid
- Dierenwelzijn
- Samenwerking Lossers-Enschede
- Publiekszaken
- Automatisering en informatievoorziening
- Vergunningverlening
- Eerste locoburgemeester

Projecten

- Omgevingswet
- Toekomstvisie Lossers
- Sporthal De Lutte

Wethouder D66 (Jaimi van Essen)

- Klimaat en energietransitie
- Milieubeleid
- Afval
- Vastgoed, bezit & grondzaken, inclusief sportaccommodaties
- Ruimtelijke ontwikkeling
- Verkeer en Vervoer
- Inrichting en beheer openbare ruimte
- P&O
- Openbare Werken inclusief Servicebedrijf
- Handhaving
- Onderwijs
- Tweede locoburgemeester

Projecten

- Centrumontwikkeling De Lutte en Lossers

Wethouder PvdA (Jimme Nordkamp)

- Werk & Inkomen
- Participatiewet en re-integratie
- Vluchtelingen en statushouders
- Wonen
- Economische zaken
- Recreatie en toerisme
- Cultureel erfgoed
- Sport en cultuur
- Landbouw en buitengebied
- Derde locoburgemeester

Projecten

- Sociaaleconomische structuurversterking Overdinkel

Contactwethouders

- Overdinkel en De Lutte: wethouder Oosterbroek
- Glane en Beuningen: wethouder Van Essen
- Lossers: wethouder Nordkamp

